

Więści z lasu

Krzysztof Schwartz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

Szanowni Czytelnicy

We wrześniu mija kolejna rocznica wydawania naszych Więści z Lasu. Za nami szósty rok ukazywania się miesięcznego dodatku do Gazety Jarocińskiej. Przyjemnie jest trudzić się, by ciekawe informacje z naszego leśnego lokalnego podwórka docierały do tak wielu osób. Ciągłe spotykamy się z sympatycznymi ocenami - dziękujemy. Materiały z racji zakresu obowiązków przygotowuje Jakub Wojdecki, nasz młody pracownik, który odpowiada za edukację leśną. Znany jest w wielu szkołach naszego regionu. Wspomagają go pracownicy ośrodka edukacyjnego z Czeszewa - Hubert Przybylski i Marek Dobraczyński. Marek dodatkowo świetnie gra sygnały myśliwskie. Do redagowania naszej gazetki włączają się także inni pracownicy biura nadleśnictwa - przede wszystkim Anna Andrzejewska i Jan Bartczak. Ja wszystkie teksty czytam i skracam, skracam, skracam. O dziwo trudno się zmieścić na 4 stronach. Mamy też znakomitych współpracowników spośród przyrodników. To przede wszystkim panowie Wacław Adamiak, Paweł Dolata, Rafał Skrzypczak i Jacek Pietrowiak. Po stronie redakcji GJ nad wszystkim czuwa pani Anna Gogońkiewicz, związana z leśnikami także rodzinie. Niezmiennie zachęca nas do pracy szef gazety pan Piotr Piotrowicz. Jestem nadleśniczym w Jarocinie już 18 lat i jestem dumny, że tu trafiłem. W tym mieście i rejonie naprawdę dużo się dzieje i nie ma drugiego nadleśnictwa w całej dystrykcie poznańskiej, które mogłoby się pochwalić wydawaniem gazety (na dodatek nieprzerwanie) przez sześć lat. To jest możliwe tylko w Jarocinie.

Krzysztof Schwartz

TOKSYNY w jesiennym koszyku

Jesienna słoneczna aura zachęca do relaksu i odpoczynku od codziennych trudów. Nie ma chyba takiego człowieka, który by nie chciał spędzić kilku chwil w leśnych ostępach na grzybobraniu. Nasze nadleśnictwo posiada dużo miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych oraz niezliczoną ilość malowniczych terenów, w których występuje ogrom grzybów.

Dla każdego człowieka spacer po lesie jest prawdziwą przyjemno-

ścią. Za sprawą otaczającej nas zieleni stajemy się zrelaksowani, nasz organizm jest dotleniony. Może się zdarzyć, że po długiej przechadzce będziemy zmęczeni. Właśnie wtedy o pomyłkę podczas grzybobrania nietrudno, a konsekwencje tego mogą być bardzo poważne. Chcielibyśmy Państwu przybliżyć najgroźniejszych „sobowtórów” leśnych przysmaków i pokazać, jakie w nich drzemiają toksyny.

OKAZ JADALNY

Gołąbek zielonawy
Russula virescens

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Muchomor sromotnikowy
Amanita phalloides
ŚMIERTELNIE TRUJĄCY !!!

CHARAKTER DZIAŁANIA:
cytotoksyczne

TOKSYNA:
- amanityna
- fallotoksyna
- orellanina

Typowe objawy zatrucia:
(opóźnione działanie - skrajnie do kilku dni); cytotoksyczne uszkodzenie nerek, wątroby, O.U.N., ból brzucha, torsje, bardzo silna biegunka

OKAZ JADALNY

Czubajka kania
Macrolepiota procera

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Muchomor cytrynowy
Amanita citrina

CHARAKTER DZIAŁANIA:
Lekko toksyczny

Nie nadaje się jednak do spożycia ze względu na nieprzyjemny smak

OKAZ JADALNY

Pieczarka polowa
Agaricus arvensis

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Muchomor jadowity
Amanita virosa

CHARAKTER DZIAŁANIA:
cytotoksyczne

TOKSYNA:
- amanityna
- fallotoksyna
- orellanina

Typowe objawy zatrucia:
(opóźnione działanie - skrajnie do kilku dni); cytotoksyczne uszkodzenie nerek, wątroby, O.U.N., ból brzucha, torsje, bardzo silna biegunka

OKAZ JADALNY

Opienka miodowa
Armillaria mellea

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Maślanka wiązkowa
Hypholoma fasciculare

CHARAKTER DZIAŁANIA:
podobne do zatrucia muchomorami

TOKSYNA:
- faszcykule

Typowe objawy zatrucia:
- biegunka,
- zaparcia,
- wymioty

OKAZ JADALNY

Koźlarz babka (kozak)
Leccinum scabrum

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Goryczak żółciowy
Tylopilus felleus

CHARAKTER DZIAŁANIA:
grzyb niejadalny

Typowe objawy zatrucia:
Bardzo gorzki smak. Może spowodować niedyspozycję żołądkową

OKAZ JADALNY

Pieprznik jadalny (kurka)
Cantharellus cibarius

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Lisówka pomarańczowa
Hygrophoropsis aurantiaca

CHARAKTER DZIAŁANIA:
grzyb niejadalny

Typowe objawy zatrucia:
Nie nadaje się do bezpośredniego spożycia ponieważ może powodować biegunkę

OKAZ JADALNY

Mleczaj rydz (rydz)
Lactarius deliciosus

**NAJCZĘŚCIEJ
MYLONY Z**

Mleczaj wełnianka
Lactarius torminosus

CHARAKTER DZIAŁANIA:
grzyb niejadalny

Typowe objawy zatrucia:
- nudności
- wymioty
- biegunka

Opracował: Marek Dobraczyński

Informacje zaczerpnięto z serwisów i witryn:

<http://www.mojapolska.az.pl/grzyby.html>, http://pl.wikipedia.org/wiki/Go%C5%82%C4%85bek_zielonawy, http://pl.wikipedia.org/wiki/Grzyby_truj%C4%85ce, http://pl.wikipedia.org/wiki/Grzyby_jadalne, <http://freeisoft.pl/?p=17524>

KALENDARIUM - wrzesień/październik 2011

WRZESIEŃ

27-29 - China International Wood & Wood Products Expo, Międzynarodowe Targi WYROBÓW DRZEWNYCH, Pekin - Chiny
27-1.10 - Międzynarodowe Targi Drzewne i Leśne Toronto - Kanada
27-30 - na terenie Nadleśnictwa Kolbudy (RDLP Gdańsk) VI Strzeleckie Mistrzostwa Polski Straży Leśnej
28-29 - finał etapu międzynarodowego konkursu wiedzy o lesie „Young People in European Forests”
28-29 - w Rynie odbędzie się konferencja „Leśnictwo dla klimatu i różnorodności biologicznej”
29-30 - Forum Paliw Alternatywnych pt. „Paliwa alternatywne w energetyce i przemyśle cementowym”, w Hotelu Zamek w Lublińcu
30-2.10 - DREMASILESIA - MEBELTECHEXPO - V Targi Maszyn i Narzędzi do Obróbki Drewna - Katowice

PAŹDZIERNIK

Miesiąc Dobroci dla Zwierząt
pierwsza sobota i niedziela października - Światowy Dzień Ptaków
czwarty poniedziałek października - Międzynarodowy Dzień Bibliotek Szkolnych

3 - Europejskie Centrum Biznesu zaprasza na VI Ogólnopolski Kongres PETROBIZNES Energia, Paliwa, Chemia, Gaz, Warszawa Hotel Marriott
4 - Światowy Dzień Zwierząt
4-6 - Tekhnodrev, Międzynarodowe Targi Techniki Leśnej - St. Petersburg - Rosja
4-10 - Światowy Tydzień Przestrzeni Kosmicznej
5-7 - Interpellets - Wykorzystanie energetyczne drewna - Stuttgart - Niemcy
5 - Światowy Dzień Nauczycieli (ONZ)
6-8 - Międzynarodowe Targi Drzewne i Leśne Dublin - Irlandia
7-10 - Maisons Salon en Bois, Drewno w budownictwie Rouen - Francja
9 - Światowy Dzień Poczty (ONZ)
9-15 - Tydzień Pisania Listów
11-13 - Austroforma, Międzynarodowe Targi Leśne Stift Rein - Austria
11 - V spotkanie Hubertowskie w Puszczy Knyszyńskiej
14 - Dzień Nauczyciela. Święto Edukacji Narodowej - Światowy Dzień Normalizacji
- Międzynarodowy Dzień Zmniejszania Skutków Klęsk Żywiolowych
16 - Światowy Dzień Żywności

16-19 - XII Mistrzostwa Polski leśników w tenisie stołowym, organizatorem jest Krajowa Sekcja Pracowników Leśnictwa NSZZ Solidarność
17 - Rajd edukacyjny „Razem chronimy przyrodę” - Organizator Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie i Uniwersytet Nowoczesnego Obywatela
18 - Dzień Poczty Polskiej - Dzień Łączności
18-21 - Wood-Tec, Międzynarodowe Targi Maszyn dla Przemysłu Drzewnego i Meblarskiego Brno - Czechy
19 - Dzień Ratownika
19-22 - SICAM, Międzynarodowe Targi Dostawców dla Przemysłu Meblarskiego Pordenone - Włochy
22-27 - High Point Market, Międzynarodowe Targi Mebli i Wyposażenia Wnętrz High Point - USA
24 - Konferencja „Aktualne problemy ochrony lasu” Instytut Badawczy Leśnictwa Zakład Ochrony Lasu
27-28 - Firma SC Consulting przygotowała wyjątkowe wydarzenie konferencyjno-targowe FORUM TECHNOLOGII W ENERGETYCE - Spalanie Biomasy, które odbędzie się w Białymostku.

Opr. J.W.

Tym razem przeniesiemy się w okolice Pyzdr. Byłem tam osobiście kilka dni temu, a moje kroki skierowane były do siedziby Towarzystwa Kulturowego „Echo Pyzdr”. W rozmowie z Przemysławem Kowalskim, członkiem i założycielem Towarzystwa usłyszałem: *„Lasy u nas są jakie są, ale te tereny zalewowe, bagniste - to robi wrażenie (...). Inne puszcze wyróżniają się charakterystyczną dla ich regionu przyrodą, u nas zachowało się przepiękne dziedzictwo kulturowe, dziedzictwo olęderskie. Myślę, że o tym warto opowiadać ludziom”*. My postaramy się to streścić, tym bardziej, iż o puszczy może się już nie pamiętać, a ze względu na swoje położenie (bo w naszym sąsiedztwie) jest dla nas na wyciągnięcie ręki.

Historia

Obecnie z głównych terenów starej puszczy zachowały się trzy większe kompleksy leśne. Największy człon liczy aż 16,5 tys. ha, a więc całkiem sporo. Puszcza swą nazwę zawdzięcza przynależności granic, kiedy to blisko 1/6 jej obszarów stanowiła własność miasta Pyzdr. W czasach średniowiecznych jej tereny rozciągały się od zachodu, wschodu i północy między odcinkami rzek: Warty, Prośny i Powy, a od południa - od linii biegnącej wzdłuż miejscowości: Brudzew, Brudzewek, Lipe, Tarantów, Zbiersk, Petryki, Kościelec i Stropieszyn. Pod względem administracyjnym puszcza wchodziła w skład trzech powiatów (kaliskiego, konińskiego i pyzdrskiego). Środek leśnego obszaru przecinał prowadzący wzdłuż Czarnej Strugi trakt Stawiszyn - Łądek. W czasach nowożytnych (XVI-XVIII w.) rozwój osadnictwa był jeszcze potężniejszy, niż w poprzednim okresie. Wówczas powstało aż 188 osad, w których ok. 26% stanowiła ludność olęderska.

Kim byli Olędrzy? To Holendrzy - menonici (zwani ze staropolska „Olędrami”), którzy w latach 1527-1540 gospodarowali terenami zalewowymi i podmokłymi. O istocie osadnictwa olęderskiego decydowała nie przynależność etniczna (należeli do niej również Niemcy) lecz dwie główne zasady: zbiorowa odpowiedzialność gminy za najem gruntów oraz charakter prowadzonej gospodarki, często na terenach trudnych, zalewowych. II wojna światowa zatrzymała proces dalszej kolonizacji, a brutalna presja dwóch totalitarnych systemów (hitlerowskiego i stalinowskiego) opustoszyły większość osad.

Każda wieś olęderska zamieszkiwana przez ewangelików posiadała swój własny cmentarz zlokalizowany w jej pobliżu, najczęściej na wzniesieniu utworzonym przez wydmy polodowcowe. Miejsca te, jak we wsi Piskory, Ciemięrow, obecnie są porośnięte sędziwymi już dębami. W każdej większej ewangelickiej wsi istniała szkoła, stanowiąca jednocześnie dom modlitwy. Tak powstawały

PUSZCZE POLSKI

Puszcza Pyzdrska: olęderskie dziedzictwo

Puszcza Pyzdrska na północy sięga aż do Warty (fragment w górnym prawym rogu)

okazałe kościoły (wieś Stara Kaźmierka). Domy i zabudowania mieszkalne były tworzone głównie z drewna i charakterystycznej dla olędów rudy żelaza lub gliny. Budownictwo z rudy darniowej stanowi obecnie największy w skali Polski, a nawet Europy, wyróżnik architektoniczny tego regionu. Cechą charakterystyczną są ponadto ogromne dwuspadowe dachy pokryte trzciną, słomą lub dachówką oraz drzwi wejściowe ozdobione rozmaitymi rzeźbieniami.

Puszcze cechują również inne ciekawe elementy budownictwa. We wsi Łąd znajdziemy okazały klasztor pocysterski. Na uwagę zasługuje Stawiszyn - najmniejsze miasto w Polsce o powierzchni zaledwie 99 ha.

Bagna i wydmy

W Puszczy Pyzdrskiej nie znajdziemy żadnych rezerwatów przyrody. Ochronie podlegają jedynie dwa obszary Natury 2000, Nadwarciański Park Krajobrazowy oraz dwa obszary chronionego krajobrazu. Inne ciekawe miejsca to nieobjęte ochroną Ciświckie Bagno i Łąki Pyzdurskie z wyjątkową florą. Naturalne lasy łęgowe porastają okolice rz. Bawół. Liczne drzewne pomniki przyrody zachwycają swymi rozmiarami (odnajdziemy tu dęby o obw. 720 cm m.in. w parku pałacowym w Groźcu oraz w Kotwacicach). Na południe od Pietrzykowa natrafimy na ruchome wydmy tworzące mini pustynie.

Jedna z wycieczek po terenach Puszczy

Świat zwierząt reprezentują ssaki: jeleni, bóbr, wydra, a także okresowo łos. Ptaki, jakie spotkamy podczas wędrówek, to m.in. bielik, kania czarna, bocian czarny, żuraw, czapla biała, bąk, batalion (spektakularne walki godowe podczas toków), rycyk, krwawodziób oraz bekas.

Na pieszo, rowerem, konno i w kajaku

Na terenie puszczy działają 2 ośrodki edukacji przyrodniczo-leśnej, zlokalizowane w Nadleśnictwie Grodziec i w Łądzie (pod opieką Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego). Tradycyjnym już elementem urozmaicającym tereny puszczy polskich jest ich oferta turystyczna. Na piechurów

czekają trakty piesze:

- łączący Rudę Komorską z Łądkiem (czerwony), o dl. 28 km, trasa prowadzi przez Pyzdr i Łąd nad Wartą oraz najciekawsze fragmenty pradoliny Warty,
- szlaki prowadzące od Gołuchowa:
- * żółty: Pleszew - Lenartowice - Tursko - Gołuchów (17,4 km),
- * czerwony: Grodziec - Tursko - Gołuchów (14,2 km),
- szlaki gminy Chociszewo:
- * zielony, o dl. 14 km, atrakcją są rozległe piękne łąki.
- * żółty, dl. 16 km, z zabytkami architektury wiejskiej,
- * czerwony, najdłuższy - dl. 28 km, trasa leśna wiedzie wzdłuż Prośny.

Na tym nie koniec, ponieważ na entuzjastów jednośladów napędzanych siłą

mięśni czeka również kilka propozycji:

- Nadwarciański Szlak Rowerowy (niebieski, o dl. 372 km), prowadzi z Uniejowa przez Konin, Śrem, Poznań, Wronki do Międzychodu,
- Bursztynowy Szlak Rowerowy (zielony, o dl. 200 km), wiodący przez Syców, Kalisz, Konin do Przewozu. GPS tras rowerowych znajdziecie na stronie www.gpswielkopolska.pl.

Są też atrakcje dla spędzających czas w siodle:

- szlak „Podkuta szóstką” (pomarańczowy, dl. 118 km) - twórca: Stowarzyszenie Solidarni w Partnerstwie,
- Szlak Ułański (nieoznakowana trasa prowadząca szlakiem bojowym 15 Pułku Ułanów Poznańskich z 1939 roku - informacja: ZPKWW).

Posiadasz kajak? Zainteresują cię z pewnością oznakowane szlaki wodne:

- rz. Wartą, główny szlak wodny regionu, fragment Wielkiej Pętli Wielkopolski (dl. 688 km), chcesz wypożyczyć sprzęt wodny - szukaj go na przystaniach w Łądzie, Dłusku i Pyzdrach,
- rz. Prośną na odcinku Wieruszów, dopłyniesz do ujścia Warty w Modlicy koło Pyzdr (dl. 150 km), wynajem kajaków Żerków i Pyzdr,
- rz. Wrześnicą - propozycja dla lubiących wyzwania - trasa prowadzi od Sokolnik do ujścia (9 km), odcinek specjalny.

Jeżeli chcesz przyjechać tu na kilka dni, koniecznie szukaj noclegu w gospodarstwach agroturystycznych, które znajdziesz bez problemu m.in. w miejscowościach: Blizanów, Cęków-Kolonia, Chocz, Gizalki, Pyzdr, Żerków oraz we wszystkich większych miastach, jakie spotkasz na swej trasie w tych okolicach.

Tak więc, jeśli chcesz wypocząć (mniej lub bardziej aktywnie), interesuje cię historia, chcesz pogłębiać słynne „żelazne domy”, niespotykane w Europie, koniecznie odwiedź Puszcze Pyzdrską. Tych, którzy chcą poczuć przedsmak wypraw po Puszczy Pyzdrskiej zapraszamy już dziś na wystawę poświęconą „olęderskiemu dziedzictwu”, prezentowaną w Ośrodku Edukacji Leśnej w Czeszewie.

Informacje zaczerpnięto z:

- Przewodnik „Puszcza Pyzdrska - Olęderskie Dziedzictwo” aut. W. Kowalskiej i Z. Chodęty, wyd. 2010 r.
- Mapa-przewodnik w skali 1:55 000 powstałej przy współpracy Towarzystwa Kulturowego „Echo Pyzdr” oraz ZPKWW, wyd. I 2011 r.
- strona Towarzystwa Kulturalnego „Echo Pyzdr” - edukacja, kultura, rozwój lokalny na www.echo.org.pl.
- Podziękowania dla p. Przemysława Kowalskiego - TK „Echo Pyzdr” za udostępnienie materiałów, folderów promocyjnych, map oraz eksponatów wystawy „Olęderskie Dziedzictwo”.

Zestawił: Jakub Wojciechowski

W telegraficznym skrócie

Z KRAJU

► Pożar stolarni w Pleszewie

W środę (24 sierpnia) wybuchł pożar w stolarni w Pleszewie (Wielkopolska). W akcji gaśniczej brało udział kilka jednostek straży pożarnej. Wstępnie straty oszacowano na ok. 50 000 zł. (*Drewno-news*)

► Mały ryś powędruje do Puszczy Piskiej

Porzucony przez matkę i odratowany przez podlaskich leśników młody ryś zamieszka w Parku Dzikich Zwierząt w Kadzidłowie na Mazurach. Czekają na niego partnerka, z którą w przyszłości ma zadbać o zachowanie tego gatunku w Puszczy Piskiej.

► Sprzątanie lasów po wakacjach

W środę 7 września w Warszawie odbyła się konferencja prasowa Fundacji Nasza Ziemia, inaugurująca akcję

„Sprzątanie Świata - Polska 2011” pod hasłem „Lasy to życie - chronimy je”. Akcja łączy się z obchodami Międzynarodowego Roku Lasów ONZ. *Fotoreportaż ze sprzątania na naszym terenie już w październikowym numerze „WzL”.*

► Walka z borecznikiem trwa

Cztery samoloty i jeden śmigłowiec pomagają opóźnić tegoroczny masowy rozwój larw borecznika ogolających z igieł korony sosen. Obszar akcji to siedem nadleśnictw, na łącznej powierzchni ok. 45 tys. hektarów. Sprawcą szkód jest borecznik sosnowiec i borecznik jasnobrzuchy drugiej generacji. Trzymamy kciuki za powodzenie akcji.

► Puszcza Białowieńska - ciąg dalszy

Trwają przygotowania kluczowych planów, w oparciu o które będzie zarządzana Puszcza Białowieńska przez

najbliższe dziesięciolecie. Wszystko wskazuje na to, że umożliwią one kontynuację dotychczas prowadzonych wyrobów. Jednocześnie leśnicy inicjują kolejne formy ochrony puszczy. Czekamy na rozwój faktów.

► Uwaga! na oko-oszustów!

Coraz bardziej popularne staje się życie ekologiczne. Klienci poszukują towarów, które im je zapewnią. Producenci starają się zaspokoić ich gust, ale nie zawsze uczciwie. Termin *greenwashing* powstał w USA na początku lat 90. XX w. Określa się nim działania firm, które starają się być ekologiczne, głównie za pomocą krzykliwych hasel reklamowych i tylko nich. (*Eko-news*).

► Umowa w sprawie retencji górskiej podpisana

29 sierpnia w siedzibie NFOSiGW podpisano umowę w sprawie finansowania małej leśnej retencji, tym razem górskiej. Koszt przedsięwzięcia to 172 mln zł.

Życzmy kolegom, aby tym razem woda nie miała „pod górkę”.

► Złodzieje drewna w ukrytej kamerze

Strażnicy leśni z N-cwa Dobrocin (RDLP Olsztyn) złapali na gorącym uczynku dwóch złodziei drewna. Pomogła im w tym ukryta w lesie kamera, która uruchomiła się automatycznie. Sprawcy staną przed sądem. *Tego typu rozwiązań w ostatnim czasie w LP jest coraz więcej (niskie koszty i duża skuteczność), więc nieuczciwych ostrzegamy.*

► Poznaj grzyby - unikniesz zatrucia

Sezon grzybowy w pełni. Zanim wybierzesz się do lasu na grzybobranie, naucz się dobrze rozróżniać grzyby jadalne od trujących. Z tej okazji zapraszamy na wystawę „Poznaj grzyby - unikniesz zatrucia”, zorganizowaną przez LP i Wojewódzką Stację Sani-

tarno-Epidemiologiczną w Warszawie.

► Leśnicy odkrywali zaginione wioski w Puszczy Piskiej

Nadleśnictwo Pisz zakończyło swój udział w projekcie „Zaginione wioski w Puszczy Piskiej”. Wraz z wolontariuszami z Polski, Rosji i Niemiec odślonili ślady, jakie pozostawili po sobie dawni mieszkańcy. Działania w Piskorzewie i Wołosku zakończyły trzyletni projekt „Zaginione wioski Puszczy Piskiej”. Leśnicy mają nadzieję na dalszą współpracę w celu ratowania cennych miejsc od zapomnienia.

► Zielony kalendarz w kioskach

We wrześniu pojawił się w prasowych punktach sprzedaży „Kalendarz z lasu”. Pozycja jest przygotowana dla licealistów przez redakcję serwisu eRyś. W nim comiesięczne leśne eksperymenty.

7-8 PAŹDZIERNIKA 2011

Warsztaty edukacyjne w OEL „Centrum Zarządzania Łęgami” w Czeszewie

W imieniu organizatorów: ODN Kalisz oraz własnym - Nadleśnictwa Jarocin, mamy ogromną przyjemność zaprosić wszystkich chętnych nauczycieli nauczania początkowego do udziału w kolejnych warsztatach poświadczonych edukacji przyrodniczo-leśnej, które odbędą się już 7 i 8 października b.r. w Czeszewie.

Również tym razem na uczestników czekają ciekawe propozycje nauczania w ław-

kach szkolnych i poza nimi - w terenie. Warsztaty, jak w ubiegłym roku, odbędą się w Ośrodku Edukacji Leśnej w Czeszewie, miejscu wyjątkowym, bo zlokalizowanym nad przepięknymi terenami rozlewisk rzek Warty i Luty. Więcej informacji znaleźć można w „Karcie Informacyjnej” do pobrania na stronie nadleśnictwa www.jarocin.poznan.lasy.gov.pl. Tam również karta uczestnictwa oraz przy-

datne numery kontaktowe. Zgłoszenia dokonać można także drogą elektroniczną, korzystając z Internetowego Systemu Obsługi Szkoleń ISOS - ODN w Kaliszu dostępnego na stronie www.odn.kalisz.pl.

Miejsz jest niewiele, a o uczestnictwie zadecyduje kolejność zgłoszeń - więc nie zwlekajcie. Zapraszamy serdecznie.

Nadleśnictwo Jarocin

II blok tematyczny: zajęcia w rezerwacie - podglądanie i podsłuchiwanie

PATRONAT
MEDIALNYGŁOS
LASU

ECHA LEŚNE

zielonalekcja.pl
portal edukacji ekologicznej

ORGANIZATORZY

Fot. Nadleśnictwo

Leśnicy na procesji i w kościele

Pracownicy Nadleśnictwa Jarocin włączyli się w organizację uroczystości nawiedzenia parafii Chrystusa Króla przez kopię obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. W trakcie Misji Świętych poprzedzających peregrynację w pobliżu kościoła posadzono pamiątkowy cis. Sadzonka została wyhodowana z nasion pobłogosławionych przez papieża Benedykta XVI podczas pielgrzymki do Polski w maju 2006 roku. W poniedziałek 29 sierpnia odbyło się uroczyste poświęcenie drzewka. Dokonał go ojciec Jan Wróblewski, wiceprowincjał Polskiej Prowincji Księży Werbistów z Warszawy, który prowadził nauki rekolekcyjne przygotowujące do nawiedzenia. Dzień później, we wtorek 30 sierpnia leśnicy Janusz Latusek oraz członkowie Zespołu Sygnalistów Myśliwskich „Leśnik” działającego przy Nadleśnictwie Jarocin - Marek Pawlak, Marek Dobroczyński, Arkadiusz Bogaczyk uczestniczyli w procesji na powitanie Ikony Jasnogórskiej i jako ostatni wnieśli ją do świątyni. Zapewnili również oprawę muzyczną w czasie Eucharystii odprawionej przez biskupa kaliskiego Stanisława Napierałę na powitanie wizerunku Maryi. Szczególny wkład leśników w przebieg uroczystości podkreślił ksiądz Andrzej Sośniak, proboszcz parafii Chrystusa Króla w Jarocinie w trakcie podsumowania nawiedzenia, przedstawionego wiernym podczas jednej z niedzielnych mszy św.

(Is)

Fot. Stanisław Dzikowski

Informatyzacja w lasach

Surowiec drzewny, który został w lesie pozyskany i jest przygotowany do sprzedaży oraz wywozu musi ulec tzw. „odbiórce”, czyli odpowiedniej klasyfikacji zgodnej z polskimi normami i pomiarami. Jeszcze kilkanaście lat temu wszystkie parametry określające surowiec były ręcznie zestawiane przez leśniczego na tzw. wykazach odbiorczych i fizycznie dostarczane do nadleśnictwa. Dopiero wiedzę wprowadzano je do kartoteki drzewnej i wiadomo było, czym nadleśnictwo dysponuje. W połowie lat dziewięćdziesiątych zaczęto wdrażać SILP, czyli System Informatyczny Lasów Państwowych. Pozwalał on na coraz

sprawniejsze zarządzanie m.in. zapasami drewna. W chwili obecnej leśniczowie dysponują rejestratorami, które pozwalają na wprowadzanie danych w lesie i ich transmisję poprzez modem telefoniczny. Istnieje też możliwość przesyłania danych przez łącza telefonii komórkowej. Tak więc dzisiaj nadleśnictwo na bieżąco dysponuje danymi, które są niezbędne do odpowiedniego gospodarowania zapasami drewna. W sposób istotny wpływa to na coraz doskonalsze i sprawniejsze gospodarowanie zapasami drewna.

Opracował: J. Bartczak

► NOWE WYSTAWY W OEL W CZESZEWIE

Humor i pyzdrski krajobraz

Ośrodek Edukacji Leśnej w Czeszewie zaprasza wszystkich chętnych do obejrzenia dwóch nowych wystaw. Pierwsza z humorem prezentuje w krzywym zwierciadle las, jego mieszkańców i sytuacje z nim związane. Prace są zbiorem rysunków publikowanych w prasie leśnej pt. „Zagajnik”. Jest to kwartalnik edukacyjno-informacyjny Ośrodka Kultury Leśnej w Goluchowie, który mówi o rzeczach ważnych, kończąc zabawnym akcentem prosto z leśnego podwórka na ostatniej stronie.

Drugą z wystaw jest ekspozycja na piętrze poświęcona Puszczy Pyzdrskiej i jej olęderskiemu dziedzictwu. Więcej o tej kulturze dowiedzieć się można w artykule z serii Puszcze Polski - Puszcza Pyzdrska na str. 2 Zdjęcia przedstawiają unikalne nie tylko w Polsce, ale także w Europie, „Żelazne domy”, które wplatają się w zielony krajobraz dawniejszych terenów bagiennych okolic Pyzdr.

Swą wizytę koniecznie należy potwierdzić telefonicznie lub osobiście w siedzibie OEL w Czeszewie przy ul. Szkolnej 29, tel. 61-438-31-21. Dodajemy, że wstęp na wystawy jest bezpłatny, dlatego tym bardziej Państwa zachęcamy do ich odwiedzenia.

Nadleśnictwo Jarocin

W telegraficznym skrócie

► **Kłusownik złapany na gorącym uczynku**
Strażnicy leśni z N-ctwa Gdańsk wraz z miejscową policją zorganizowali zasadzkę na kłusownika. Ujęli go z załadowaną, gotową do strzału bronią. Kłusownik nie miał zezwolenia na używanie przez siebie broni. Po wpisaniu jej numerów do policyjnego rejestru okazało się, że broń została skradziona prawie 10 lat temu.

► Leśnik z Mazur

W sierpniu 80 leśników - pasjonatów żeglarsstwa pływało po Wielkich Jeziorach Mazurskich na 21 łódkach. Podczas regat I miejsce zajął jacht „Moja Panna” z załogą reprezentującą N-ctwo Knyszyn i Dojlidy (RDLP Białystok).

► Las okiem gospodarza

Jak leśnicy widzą las, można było zobaczyć podczas finału konkursu fotograficznego LP. Mocno się

zastanawiałem, czy w ogóle wysłać to zdjęcie na konkurs. Zdecydowałem się dlatego, że przedstawia ono krajobraz bliski mojemu sercu; taki, jaki zapamiętałem z dzieciństwa - mówił Maciej Szpiech o swojej fotografii „Buczyna” podczas wręczenia nagród w konkursie „Lasy w obiektywach leśników”.

► Szczecinek protestuje w Szczecinie

W środę (31 sierpnia) przed Urzędem Marszałkowskim w Szczecinie odbyły się dwie pikety. Jedną zorganizowało Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Terra, a drugą - przedstawiciele Kronospanu. Pierwsi mówią o emisjach szkodliwych związków do powietrza emitowanych przez tych drugich, z kolei przedstawiciele Kronospanu uważają, że Terra podaje nierzetelne informacje o wpływie ich zakładu na stan środowiska w Szczecinie. Spór trwa, a uczestnicy pikiet wręczali marszałkowi

województwa list otwarty (Terra) i oświadczenie (Kronospan). (Drewno-news)

► Święto Konika Polskiego po raz jedenasty

Wojnowo-Majdan i okolica - to tu w dniach 12-13 sierpnia 2011 roku odbyło się XI Święto Konika Polskiego, dwudniowa impreza o charakterze sportowo-rekreacyjnym, której celem było przybliżenie i rozpowszechnienie wiedzy o jedynej rodzimej rasie koni.

► Las Minute - czyli leśna gra

W serwisie czaswlasy.pl oraz na jego profilu na Facebooku LP udostępniły grę Las Minute. Można w niej sprawdzić swoją zręczność, fotografując leśne zwierzęta. Gra jest dostępna w dwóch wersjach: na stronie www.czaswlasy.pl/lasminute/, lub na <http://apps.facebook.com/lasminute/>. Życzymy

udanej zabawy.

► Uratowane pustelki znów na wolności

15 pustulek uratowanych przez pracowników Ptasięgo Azylu w ZOO w Warszawie zostało wypuszczonych na wolność w leśnictwie Sobieńczyce (Nadleśnictwo Wejherowo). Ptaki trafiły tu jako pisklęta. Z pomocą opiekunów odzyskały formę fizyczną i zostały przygotowane do samodzielnego życia.

► Ukazał się nowy „Raport o stanie lasów w Polsce”

Na stronie internetowej LP dostępny jest najnowszy „Raport o stanie lasów w Polsce 2010”. Lasy Państwowe opracowały raport o stanie lasów co roku - taki obowiązek nakłada na nie ustawa. Do przygotowania go wykorzystuje się materiały z wielu jednostek badawczych w naszym kraju. Raport

obejmuje trzy grupy zagadnień: zasoby lasów w Polsce, funkcje lasu, zagrożenia środowiska leśnego.

► Przewozy drewna koleją w lipcu

PKP Cargo (kolejowe przewozy towarowe) w lipcu przewiozło o 20,2% więcej drewna niż lipcu 2010 roku. Drewno jest trzecią największą grupą towarową w przewozach PKP Cargo (po przewozach kruszywa i węgla). (Drewno-news)

► Na ratunek 300-letniemu cisowi

Ponad dwie godziny leśnicy z Nadleśnictwa Wipso ratowali najstarszy cis na Warmii i Mazurach. 300-letnie drzewo przewróciło się pod koniec lipca, podczas nawałnicy, która spowodowała znaczne straty w olsztyńskich lasach. W środę (3 sierpnia) udało się je postawić do pionu. Czy przeżyje, będzie wiadomo najwcześniej za kilka tygodni.

SYLWETKI PODLEŚNICZYCH

Zaczynał od pilarza

Maciej Becela ma 46 lat, z których 24 przepracował w Nadleśnictwie Jarocin. Od 21 lat związany jest z Leśnictwem Małoszki.

W wyprawach do lasu podleśniczemu Maciejowi Beceli towarzyszy zwykle Aksa - młoda suka będąca mieszkanką gończego polskiego i płochacza niemieckiego

Jego droga do zawodu nie była typowa. Po szkole podstawowej wybrał szkołę rolniczą w Środzie Wlkp. Zawsze jednak ciągnęło go do lasu i dopiero, gdy w czasie zasadniczej służby wojskowej spotkał chorążego, który był zapalonym myśliwym, zdecydował się zostać leśnikiem. - *Wtedy nie dało się wejść do biura prosto z ulicy i poprosić o przyjęcie do pracy. Spotkałem jednak na swojej drodze nadleśniczego terenowego Mieczysława Łuczaka, który teraz mieszka w Nowym Mieście. Z perspektywy czasu wiem, że jego zaufanie, życzliwość dużo mi pomogły. Przyjął mnie do pracy. Z pewnością chciał mnie sprawdzić. I na początek była to praca fizyczna. Zaczynałem jako pilarz. Pracowałem na terenie leśnictwa Nowe Miasto. Wtedy leśniczym był nieżyjący już Jan Krawczyk. Miało to być tylko kilka miesięcy, a ostatecznie mój staż trwał 3,5 roku. W 1990 roku zostałem gajowym w leśnictwie Małoszki. Jednocześnie uczyłem się zaocznie w Technikum Leśnym w Miliczu. Naukę zakończyłem w 1992 roku. A później, po kilku latach przerwy postanowiłem uzupełnić swoje wykształcenie. W 2001 roku rozpocząłem czteroletnie studia zaoczne, które zakończyłem zdobyciem tytułu inżyniera. Uznałem, że to w zupełności zaspokaja moje ambicje - wyjaśnia Maciej Becela, podleśniczy w Leśnictwie Małoszki.*

Wszystko z poślizgiem

Gajowi, w czasach gdy rozpoczynał pracę, byli zaliczani do pracowników administracyjnych. Po wprowadzeniu tzw. służby leśnej, z racji braku odpowiedniego wykształcenia, Maciej Becela został przemianowany najpierw na ochroniarza, a później na referenta. Po skończeniu szkoły i zdaniu egzaminu w 1996 roku mógł zostać podleśniczym. - *Mój wybór zawodu nie był kwestią tradycji rodzinnych. Tęsknotę za lasem miałem chyba jednak uśpioną w genach. Za namową ojca naukę w technikum leśnym w Mojej Woli rozpoczął mój starszy brat. Po roku placówka została zlikwidowana. Klasa została wtedy przeniesiona do Starego Sącza. Ostatecznie skończył edukację w Białymostku. W jego przypadku ta miłość do lasu nie była jednak aż tak silna, bo po kilku latach pracy zrezygnował i został nauczycielem. U mnie wszystko w życiu odbywało się z poślizgiem. Rodzinę też założyłem późno. Na razie trudno powiedzieć, czy dziecko pójdzie w moje ślady, bo ma dopiero 7 lat i co jakiś czas zmienia decyzję co*

do przyszłości. Uważam jednak, że dzieciom trzeba pozostawić wolność wyboru - podkreśla podleśniczy.

Trzeba się było szukać po lesie

Leśnictwo Małoszki od 1 lipca ma powierzchnię 1.600 ha. Na przestrzeni ostatnich lat na skutek zmian administracyjnych w nadleśnictwie powiększyło się o ok. 600 ha. Większość terenu zajmują lasy sosnowe. Coraz częściej zastępuje się je np. uprawami dębowymi. Rozpoczyna się po lewej stronie Warty, od miejscowości Lubrze i dalej przebiega po linii Warty aż pod Środę Wlkp. - *To jest duży teren do ogarnięcia. Samych rozjazdów jest o wiele więcej niż na początku. Ze wspomnień leśników dowiadujemy się, że kiedyś mieli rower oraz 400-500 ha leśnictwa. To nie przystaje do dzisiejszych czasów i nigdy już nie wróci. Wtedy jednak ci ludzie byli na tyle blisko tego terenu, że mogli go znać niczym własne podwórko. Teraz przy prawie 2 tysiącach hektarów to nie jest już możliwe. Teraz też musimy mieć oko na wszystko, ale jest to o wiele trudniejsze - tłumaczy Maciej Becela. Dodaje, że od samego początku współpracuje z leśniczym Krzysztofem Sroką. - *Na pewno mamy więcej pracy. To już są takie wielkości - powierzchnie i pozyskania drewna, które z trudem daje się opanować. W ciągu tych lat pojawiło się wiele udogodnień technicznych. Pamiętam wywiad z jakimś nadleśniczym, który za punkt zwrotny uznał pojawienie się telefonu komórkowego. I chyba z nim się zgodzę. Teraz przepływ informacji jest naprawdę szybki. Kiedyś trzeba było w leśniczówce ustalić rano plan dzienny i wszelkie zmiany powodowały problemy. Potem trzeba się było szukać po lesie - wspomina.**

Sprawy biurowe i śmieci

W pracy podleśniczego jest wiele spraw związanych z administracją. W przypadku choroby czy urlopu zastępuje leśniczego. Zwyczaj zajmuje się wyznaczaniem trzebieży, klasyfikowaniem drewna, jego pomiarami i szacunkami brakarskimi. - *Czasami trzeba też usiąść przy rejestratorze. Nie można się bronić przed cywilizacją i technicznymi udogodnieniami. Prędzej czy później trzeba się i tak z tym zmierzyć. Jeśli człowiek lubi przebywać w lesie to zawód leśnika jest dla niego wymarzony. I to powoduje, że łatwiej znosi się nawet te nużące, choć konieczne czynności związane z biurokracją. Wizja leśnika spacerującego ze strzel-*

bą po lesie, to już jest zamierzchła przeszłość. Dla takich jak ja przebywanie w czterech ścianach biura to jest tylko konieczność. Dzięki swojej drodze zawodowej mam zupełnie inne spojrzenie na ten zawód - twierdzi Maciej Becela.

Zdaniem podleśniczego z Małoszek największym, i najbardziej dotkliwym problemem w leśnictwie są śmieci. Trasa katowicka, która przebiega przez jego teren, tym bardziej ułatwia wjazd do lasu i pozbycie się zbędnych odpadów. - *Las to nie miejsce na dzikie wysypiska i sterty śmieci. To trochę dziwne, że człowiek po remoncie widzi potrzebę dokładnego uporządkowania swojego otoczenia, swojej posesji, ale tego, że zaśmieca las i psuje innym miejsce wypoczynku, to już go tak bardzo nie interesuje. Potem jedzie do innego lasu i pewnie narzeka na tych, którzy śmieczą albo na leśników, którzy ich zdaniem powinni to posprzątać. My oczywiście próbujemy to porządkować, ale to się wiąże z kosztami. Poza tym nie jesteśmy w stanie wszystkiego ogarnąć na bieżąco. Bardzo ważna jest edukacja dzieci od najmłodszych lat. Uczulanie ich, że miejscem papierka jest kosz na śmieci. Mnie to bardzo razi i denerwuje. Polamane drzewo, suche kikuty mogą być w lesie, ale butelka czy foliowa reklamówka, to już jest problem - podkreśla.*

Myśliwym się bywa

W wolnych chwilach poświęca swój czas na myślistwo. Uważa, że w ostatnich latach zmniejszyła się liczba leśników zainteresowanych łowiectwem. Od 1993 roku należy do koła Polskiego Związku Łowieckiego w Nowym Mieście. Od zeszłego roku jest jego prezesem. O swojej pasji mógłby opowiadać godzinami. Nie pochwala komercyjnego traktowania polowań. - *Ktoś mądry powiedział, że myśliwym się nie zostaje, ale myśliwym się bywa. To tkwi w człowieku i potrzeba tylko impulsu, żeby to uwolnić. Dla mnie to był ten wspomniany już chorąży. W wojsku musiałem dodatkowo zajmować się m.in. dokarmianiem bażantów, kuropatw czy zajęcy. Nie jestem jakoś specjalnie zapalonym myśliwym. Intensywnie nigdy nie polowałem. Teraz mam jeszcze więcej spraw związanych z gospodarką łowiecką i odpowiedzialnością za całe koło. Bardziej niż trofea ważne są dla mnie wrażenia z łowiska. Trzeba umieć jednak znaleźć umiar, żeby pasje i obowiązki zawodowe nie odbywały się kosztem rodziny - zapewnia Maciej Becela*

(Is)

W telegraficznym skrócie

► Polskie leśne puzzle

Przez ostatnie 4 miesiące w wielu miastach Polski dzieci układały Leśne Puzzle. Akcję zorganizowały LP wraz z Fundacją Eko Arka, z okazji Międzynarodowego Roku Lasów 2011.

ZE ŚWIATA

► Huragan spustoszył Puszcę Białowieską

Pod koniec lipca huragan spustoszył Puszcę Białowieską na terenie Białorusi. Wstępnie ocenia się, że zostało powalone ok. 140 000 m³ drzew. Białoruscy leśnicy planują usunięcie wiatrolomów do końca września. (Drewno-news)

► Tajemnicze stare zwierzę

Ostatni raz odnotowano ją 90 lat temu, ma 5 centy-

metrów dł., długie kończyny i twardy grzbiet pokryty jasnoczerwonymi, zielonymi, żółtymi i fioletowymi brodawkami. Kim jest? To Ansonia latidisca, boreańska ropucha tęczowa. Poszukiwania miały miejsce na wys. ok. 1300 m n.p.m. w malezyjskiej prowincji Sarawak. Ropuchę znaleziono na gałęzi drzewa na wys. 2 metrów. Dlaczego to tak ważne? Ponieważ, jeżeli zwierzęta dają radę przetrwać, świadczy to o tym, że cały ekosystem jest zdrowy, a jak tłumaczy odkrywca, dr Das: - *Płazy są wskaźnikiem zdrowego środowiska, które to wprost przekłada się na zdrowie człowieka.* (Eko-news)

► Powalony dąb „Kennedy Oak”

Huragan Irene, który spustoszył wschodnie stany USA, powalił historyczny dąb „Kennedy Oak”. 220-letni dąb rósł przy grobie prezydenta

Johna Kennedy'ego na Wojskowym Cmentarzu Narodowym w Arlington. Obok grobu prezydenta znajduje się grób jego żony - Jacqueline i jego brata Roberta. Przewrócony dąb nie uszkodził nagrobków. (Drewno-news)

► Norwegia - Problemy z wywózką drewna z lasów

Właściciele lasów w Norwegii mają w ostatnich tygodniach spore problemy z wywozem pozyskanego drewna. Opady deszczu i lokalne powodzie zniszczyły setki kilometrów dróg leśnych. Niektóre tartaki już musiały znacznie ograniczyć przerób drewna. (Drewno-news)

► Ukraina - przerażająca statystyka

Na Ukrainie notuje się coraz więcej wypadków

śmiertelnych w przemyśle drzewnym. Do 15 sierpnia zanotowano 16 wypadków ze skutkiem śmiertelnym. W analogicznym okresie w roku 2010 były tylko trzy tego typu zdarzenia. Zdecydowana większość wypadków miała miejsce podczas załadunku i rozładunku surowca drzewnego. (Drewno-news)

► Grecja

- pożarów lasów ciąg dalszy

Od kilku tygodni płoną lasy na północnym-wschodzie Grecji przy granicy z Turcją. W rejonie pożaru ogłoszono stan klęski żywiołowej. Ogień pochłonął już 2 500 ha lasów. Pożar gasi 300 strażaków i żołnierzy oraz cztery samoloty i dwa śmigłowce. Grecja zwróciła się do państw Unii Europejskiej o pomoc, m.in. Hiszpania i Francja wystąpiły po dwa samoloty gaśnicze. (Drewno-news)

► Szwecja - rząd wspiera wzrost zatrudnienia w leśnictwie

Rząd szwedzki postanowił w latach 2011-2012 zainwestować kwotę 80 mln koron (ok. 39 mln zł) w nowe miejsca pracy w leśnictwie. Co roku będzie przeznaczana na to zadanie kwota 20 mln koron. (Eko-news)

► Litwini budują fabrykę mebli na Białorusi

Litewski holding meblowy SBA utworzył na Białorusi spółkę Mebelain, która będzie produkowała meble w miejscowości Mohylew. Koszt inwestycji wyniesie prawie 15 mln €, z tego 1/3 (5 mln €) to pożyczka z Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. (Drewno-news)

Zestawił: J.W.